EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 13.4.2021
COM(2021) 183 final

2021/0098 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie v Radě pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví zřízené při Světové obchodní organizaci

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí o postoji, který má být zaujat jménem Unie v Radě pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví zřízené při Světové obchodní organizaci (dále jen „Rada pro TRIPS“) v souvislosti s plánovaným přijetím rozhodnutí o žádosti o prodloužení přechodného období podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS pro nejméně rozvinuté členské země.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

Cílem Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „Dohoda TRIPS“) je mimo jiné zajistit přiměřené normy a zásady, vztahující se na dostupnost, rozsah a užití práv k duševnímu vlastnictví souvisejících s obchodem, účinné a vhodné prostředky pro uplatňování těchto práv a účinné a urychlené postupy pro mnohostranné předcházení sporům mezi vládami a jejich řešení. Dohoda TRIPS se vztahuje na tato práva duševního vlastnictví: autorské právo a práva příbuzná, ochranné známky, zeměpisná označení, včetně označení původu, průmyslové vzory, patenty, včetně ochrany nových odrůd rostlin, topografie (layout-designs) integrovaných obvodů a nezveřejněné informace. Dohoda TRIPS vstoupila v platnost dne 1. ledna 1995.

Evropská unie je stranou dohody TRIPS[1].

2.2. Rada pro TRIPS

Rada pro TRIPS dohlíží na fungování Dohody TRIPS. Na svých pravidelných zasedáních slouží jako fórum pro diskusi o obchodních aspektech ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví, na něž se dohoda TRIPS vztahuje. Rada pro TRIPS působí pod celkovým vedením Generální rady WTO. Je otevřená všem členům WTO a pozorovatelům, kteří byli členy schváleni. Rada pro TRIPS přijímá rozhodnutí cestou konsensu. V článku 33 jednacího řádu Rady pro TRIPS[2] se stanoví, že nelze-li k rozhodnutí dospět cestou konsensu v Radě pro TRIPS, je sporná záležitost předložena k rozhodnutí Generální radě. Podle článku IX Dohody o zřízení Světové obchodní organizace z Marrákeše (dále jen „Dohoda o WTO“) platí, že v případech, kdy bude Evropská unie vykonávat své hlasovací právo, bude disponovat počtem hlasů, rovnajícím se počtu jejích členských států, které jsou Členy WTO.

2.3. Zamýšlený akt Rady pro TRIPS

Ve dnech 8. a 9. června 2021 má Rada pro TRIPS na svém formálním zasedání přijmout rozhodnutí týkající se žádosti o prodloužení přechodného období podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS pro nejméně rozvinuté členské země ode dne 1. července 2021 (dále jen „zamýšlený akt“).

Od vstupu Dohody o WTO v platnost dne 1. ledna 1995 byly nejméně rozvinuté členské země podle ustanovení čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS zproštěny od plnění povinností uložených Dohodou TRIPS s výjimkou článků 3, 4 a 5 po dobu deseti let. Uvedený článek rovněž stanoví možnost dalšího prodloužení tohoto období na základě náležitě zdůvodněné žádosti nejméně rozvinuté členské země. Toto zproštění od povinností bylo již dvakrát – v letech

[1] Rozhodnutí Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994) (Úř. věst. L 336, 23.12.1994, s. 1).

[2] Jednací řád pro zasedání Rady pro TRIPS (28. září 1995) – IP/C/1.

2005 a 2013 – na základě konkrétních žádostí nejméně rozvinutých členských zemí prodlouženo, podruhé do 1. července 2021.

Dne 1. října 2020 Čad jménem skupiny nejméně rozvinutých zemí formálně předložil žádost o prodloužení přechodného období[3]. Skupina nejméně rozvinutých zemí požádala o prodloužení přechodného období po dobu, „po kterou Člen zůstane v kategorii nejméně rozvinutých zemí“, a dále „o dobu dvanácti let ode dne vstupu v platnost rozhodnutí Valného shromáždění OSN o vyřazení Člena z kategorie nejméně rozvinutých zemí“.

Zamýšlený akt se pro strany stane závazným v souladu s čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS, který stanoví: „Vzhledem k zvláštním potřebám a požadavkům nejméně rozvinutých členských zemí, k jejich hospodářským, finančním a administrativním obtížím a k potřebě pružnosti při vytváření životaschopné technické základny, nebudou tito Členové uplatňovat ustanovení této Dohody s výjimkou článků 3, 4 a 5 po dobu 10 let od data uplatňování, které stanoví odstavec 1 článku 65. Rada pro TRIPS na základě náležitě zdůvodněné žádosti tuto lhůtu nejméně rozvinuté členské zemi prodlouží.“

3. POSTOJ, KTERÝ MÁ BÝT ZAUJAT JMÉNEM UNIE

V návaznosti na žádost nejméně rozvinutých členských zemí doporučuje Komise Radě Evropské unie stanovit tento postoj Unie: Nejméně rozvinuté členské země by neměly být povinny uplatňovat ustanovení Dohody TRIPS s výjimkou článků 3, 4 a 5 po omezenou dobu nepřesahující deset let, nebo do dne, kdy přestanou být nejméně rozvinutými členskými zeměmi, podle toho, co nastane dříve.

Avšak prodloužení přechodného období bez časového omezení, jak je navrhují nejméně rozvinuté země, by nebylo v souladu s cílem postupné integrace nejméně rozvinutých členských zemí jakožto členů mnohostranného obchodního systému do mezinárodního systému duševního vlastnictví na základě minimálních požadavků stanovených v Dohodě TRIPS.

Pokud by prodloužení přechodného období podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS bez časového omezení podpořili členové WTO, neměla by Unie bránit dosažení konsensu.

Určitá úroveň ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví je zapotřebí i v nejméně rozvinutých členských zemích, protože práva duševního vlastnictví jsou katalyzátorem inovací a důležitým nástrojem udržitelného rozvoje. Ochrana a prosazování práv duševního vlastnictví rovněž motivují držitele technologií k podpoře šíření znalostí a přilákání zahraničních investic do nejméně rozvinutých členských zemí. Určitá úroveň ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví v nejméně rozvinutých členských zemích rovněž slouží jako pobídka pro společnosti z EU, aby do nejméně rozvinutých členských zemí přivedly své nové technologie, aniž by se musely obávat krádeže či jiného zneužití práv duševního vlastnictví. Prodloužení přechodného období bez časového omezení by nebylo pro nejméně rozvinuté členské země dostatečně motivující k tomu, aby v této oblasti vyvíjely úsilí, a mohlo by být kontraproduktivní pro jejich konkurenceschopnost ve světovém obchodním systému. Další prodloužení přechodného období pro uplatňování Dohody TRIPS, s výjimkou článků 3, 4 a 5, je však odůvodněné. Nejméně rozvinuté členské země představují nejzranitelnější část mezinárodního obchodního společenství, pro kterou jsou příznačné překážky, jako nízký příjem na obyvatele, nízká úroveň lidského rozvoje a hospodářská a strukturální znevýhodnění růstu. Problémy, jimž nejméně rozvinuté členské země čelí, ještě více prohloubila pandemie COVID-19. Nejméně rozvinuté členské země proto potřebují

[3] Dokument WTO IP/C/W/668.

prostor pro politická opatření a flexibilitu, aby mohly řešit své rozvojové výzvy a vytvořit životaschopnou technologickou základnu.

Rovněž je důležité snažit se zajistit, aby jakékoli změny provedené během dodatečného přechodného období v právních a správních předpisech nebo ve zvyklostech nejméně rozvinutých členských zemí nevedly k menší míře souladu s ustanoveními Dohody TRIPS. Tento požadavek by motivoval nejméně rozvinuté členské země k postupnému uplatňování některých ustanovení Dohody TRIPS a zabránil by snížení úrovně ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví. Úsilí nejméně rozvinutých členských zemí o uplatňování některých ustanovení Dohody TRIPS by bylo zohledněno při rozhodování o příjemcích technické a finanční spolupráce podle článku 67 Dohody TRIPS s cílem usnadnit uplatňování Dohody TRIPS se zaměřením na oblasti, které jsou nejnaléhavější.

Druhá část žádosti nejméně rozvinutých členských zemí, tj. žádost o další období zproštění od povinností v délce dvanácti let ode dne, kdy nejméně rozvinutá členská země přestane náležet do kategorie nejméně rozvinutých zemí, zřejmě překračuje oblast působnosti čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS, jelikož uvedený článek se vztahuje pouze na prodloužení přechodného období pro uplatňování některých ustanovení Dohody TRIPS ze strany nejméně rozvinutých členských zemí. Žádost by se podle všeho v podstatě rovnala zproštění od příslušných ustanovení Dohody TRIPS, o němž nemůže Rada pro TRIPS rozhodnout. Žádost o zproštění od povinností pro členy, kteří nepatří mezi nejméně rozvinuté země, v rámci rozhodnutí Rady pro TRIPS podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS proto nelze podpořit.

Je třeba poznamenat, že žádost o další období zproštění od povinností v délce dvanácti let ode dne, kdy nejméně rozvinutá členská země přestane náležet do kategorie nejméně rozvinutých zemí, je rovněž zahrnuta ve sdělení s názvem *Communication on smooth transition in favour of countries graduating from the LDC category*[4], předloženém misí Čadu jménem skupiny nejméně rozvinutých zemí dne 17. listopadu 2020 Generální radě, a je projednávána v Generální radě.

Iniciativa je plně v souladu s politikami EU. Podobná rozhodnutí již byla v minulosti přijata. Evropská unie podpořila prodloužení přechodného období, schváleného členy WTO dne 11. června 2013, během něhož nemusí nejméně rozvinuté členské země uplatňovat ustanovení Dohody TRIPS, s výjimkou článků 3, 4 a 5, do 1. července 2021[5].

Nejméně rozvinutým členským zemím bylo rovněž přiznáno zvláštní zproštění od uplatňování ustanovení Dohody TRIPS týkajících se farmaceutických výrobků. Toto zproštění mělo původně skončit dne 1. ledna 2016 na základě prohlášení z Dohá o Dohodě TRIPS a veřejném zdraví, přijatého dne 14. listopadu 2001. V roce 2015 Bangladéš jménem skupiny nejméně rozvinutých zemí požádal o zproštění povinností uložených Dohodou TRIPS v souvislosti s farmaceutickými výrobky pro nejméně rozvinuté členské země na tak dlouho, dokud tyto země budou patřit mezi nejméně rozvinuté země. EU tuto žádost skupiny nejméně rozvinutých zemí podpořila s ohledem na prohlášení z Dohá o Dohodě TRIPS a veřejném zdraví a na rozhodnutí Generální rady WTO ze dne 30. srpna 2003 o uplatňování odstavce 6 prohlášení z Dohá. Nakonec bylo zproštění povinností prodlouženo do 1. ledna 2033, nebo do dne, kdy nejméně rozvinutá členská země přestane být nejméně rozvinutou zemí, podle toho, co nastane dříve.

Postoj EU k zamýšlenému aktu je plně v souladu s postojem EU, pokud jde o uplatňování ustanovení Dohody TRIPS týkajících se farmaceutických výrobků.

---

4 WT/GC/W/807.

5 Dokument WTO IP/C/64.

4. PROCESNĚPRÁVNÍ ZÁKLAD

4.1. Zásady

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) zavádí rozhodnutí, jimiž se stanoví „postoje, které mají být jménem Unie zaujaty v orgánu zřízeném dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody“.

Pojem „akty s právními účinky“ zahrnuje akty, které mají právní účinky na základě pravidel mezinárodního práva, kterými se řídí dotyčný orgán. Zahrnuje rovněž nástroje, které podle mezinárodního práva nemají závazný účinek, ale „mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah právní úpravy přijaté zákonodárcem Unie“[6].

4.2. Uplatnění v tomto konkrétním případě

Rada pro TRIPS je orgán zřízený Dohodou o WTO a její přílohou 1C obsahující Dohodu TRIPS.

Akt, který má Rada pro TRIPS přijmout, představuje akt s právními účinky. V souladu s čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS bude zamýšlený akt závazný podle mezinárodního práva.

Zamýšlený akt nedoplňuje ani nepozměňuje institucionální rámec dotčené dohody.

Procesněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 218 odst. 9 SFEU.

4.3. Hmotněprávní základ

4.3.1. Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 SFEU závisí v první řadě na cíli a obsahu zamýšleného aktu, v souvislosti s nímž se postoj jménem Unie zaujímá. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek identifikovat jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté podle čl. 218 odst. 9 SFEU založeno na jediném hmotněprávním základu, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

4.3.2. Uplatnění v tomto konkrétním případě

Hlavní cíl a obsah zamýšleného aktu se týkají společné obchodní politiky. Hmotněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 207 odst. 4 SFEU.

4.4. Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být čl. 207 odst. 4. první pododstavec SFEU ve spojení s čl. 218 odst. 9 SFEU.

[6] Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. října 2014, Německo v. Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

2021/0098 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie v Radě pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví zřízené při Světové obchodní organizaci

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 207 odst. 4 první pododstavec ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace, jakož i dohody uvedené v přílohách 1, 2 a 3 zmíněné dohody (dále jen „Dohoda o WTO“) byly uzavřeny Unií rozhodnutím Rady 94/800/ES[1] a vstoupily v platnost dne 1. ledna 1995.

(2) Podle čl. 66 odst. 1 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „Dohoda TRIPS“), která je uvedena v příloze 1C Dohody o WTO, Rada pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví zřízená při Světové obchodní organizaci (dále jen „Rada pro TRIPS“) na základě náležitě zdůvodněné žádosti nejméně rozvinuté členské země prodlouží přechodné období, během něhož nemusí nejméně rozvinuté členské země uplatňovat ustanovení Dohody TRIPS s výjimkou článků 3, 4 a 5.

(3) Stávající přechodné období podle rozhodnutí Rady pro TRIPS ze dne 11. června 2013[2] skončí dne 1. července 2021.

(4) Dne 1. října 2020 Čad jménem skupiny nejméně rozvinutých zemí formálně předložil žádost o prodloužení přechodného období[3].

(5) Rada pro TRIPS má na svém formálním zasedání ve dnech 8. a 9. června 2021 přijmout rozhodnutí týkající se žádosti o prodloužení přechodného období podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS pro nejméně rozvinuté členské země (dále jen „rozhodnutí Rady pro TRIPS“).

(6) Je vhodné stanovit postoj, který má být zaujat jménem Unie v Radě pro TRIPS, neboť rozhodnutí Rady pro TRIPS bude pro Unii závazné.

(7) Nejméně rozvinuté členské země představují nejzranitelnější část mezinárodního obchodního společenství a čelí hospodářským, finančním a administrativním překážkám. Nejméně rozvinuté členské země potřebují prostor pro politická opatření a flexibilitu, aby mohly řešit své rozvojové výzvy, a více času, než budou moci uplatňovat Dohodu TRIPS.

---

1 Rozhodnutí Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994) (Úř. věst. L 336, 23.12.1994, s. 1).

2 IP/C/64.

3 Dokument WTO IP/C/W/668.

(8) Určitá úroveň ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví je pro nejméně rozvinuté členské země přínosná, protože práva duševního vlastnictví jsou katalyzátorem inovací a důležitým nástrojem udržitelného rozvoje. Některé nejméně rozvinuté členské země již podnikly kroky k uplatňování Dohody TRIPS a je třeba je vyzvat, aby nesnižovaly stávající úroveň ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví.

(9) Prodloužení přechodného období bez časového omezení, jak je navrhuje skupina nejméně rozvinutých zemí, by zpomalilo proces postupné integrace nejméně rozvinutých členských zemí jakožto členů mnohostranného obchodního systému do mezinárodního systému duševního vlastnictví na základě minimálních požadavků stanovených v Dohodě TRIPS.

(10) Je proto vhodné prodloužit nejméně rozvinutým členským zemím přechodné období pro uplatňování Dohody TRIPS, s výjimkou článků 3, 4 a 5, na omezenou dobu nepřesahující deset let.

(11) Pokud by členové Světové obchodní organizace podpořili prodloužení přechodného období podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS o delší dobu nebo bez časového omezení, neměla by Unie bránit dosažení konsensu.

(12) Žádost nejméně rozvinutých členských zemí o další období zproštění od povinností v délce dvanácti let ode dne, kdy nejméně rozvinutá členská země přestane náležet do kategorie nejméně rozvinutých zemí, zřejmě překračuje oblast působnosti čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS, jelikož uvedený článek se vztahuje pouze na prodloužení přechodného období pro uplatňování některých ustanovení Dohody TRIPS ze strany nejméně rozvinutých členských zemí. Žádost o zproštění od povinností pro členy, kteří nepatří mezi nejméně rozvinuté země, v rámci rozhodnutí Rady pro TRIPS podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS by proto neměla být podpořena,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Postoj, který má být zaujat jménem Unie v Radě pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví zřízené při Světové obchodní organizaci (dále jen „Rada pro TRIPS“) na jejím formálním zasedání ve dnech 8. a 9. června 2021, je tento:

a) Nejméně rozvinuté členské země by neměly být povinny uplatňovat ustanovení Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „Dohoda TRIPS“) s výjimkou článků 3, 4 a 5 po omezenou dobu nepřesahující deset let, nebo do dne, kdy přestanou být nejméně rozvinutými členskými zeměmi, podle toho, co nastane dříve.

b) Pokud by členové Světové obchodní organizace podpořili prodloužení přechodného období podle čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS o delší dobu nebo bez časového omezení, neměla by Unie bránit dosažení konsensu.

c) Nejméně rozvinuté členské země by měly zajistit, aby jakékoli změny provedené během dodatečného přechodného období v jejich právních a správních předpisech nebo ve zvyklostech nevedly k menší míře souladu s ustanoveními Dohody TRIPS. Nicméně pokud by členové Světové obchodní organizace takovouto povinnost nejméně rozvinutých členských zemí nepodpořili, neměla by Unie bránit dosažení konsensu.

d) Žádost nejméně rozvinutých členských zemí o další období zproštění od povinností v délce dvanácti let ode dne, kdy nejméně rozvinutá členská země přestane náležet do kategorie nejméně rozvinutých zemí, by neměla být podpořena, jelikož nespadá do oblasti působnosti čl. 66 odst. 1 Dohody TRIPS.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Komisi.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně